

Карнетот TIR како еден од главните столбови на TIR системот, претставува меѓународно прифатен царинско контролен документ за меѓународен патен превоз на стока од страна на царинските органи, како во земјите на поаѓање, така и во земјите на транзит и прием.

Меѓународното здружение на патни превозници (IRU) со седиште во Женева, е единствено овластено за штампање на карнет TIR. Истовремено, IRU раководи со издавање, враќање и чување на TIR карнетот.

Образецот на TIR карнет се состои од:

1. насловна страна, предни корици на карнетот се со единствена жолта боја;
2. стоков (жолт) манифест, кој не се користи за царински потреби;
3. сет ваучери и контролни купони во бела и зелена боја;
4. формулар за поднесување службен извештај и
5. Задна корица на карнетот со единствена жолта боја со идентификациона картица.

Карнет TIR е штампан на француски јазик, со исклучок на насловната страна која е штампана на француски и англиски јазик и стоковиот манифест кој е на англиски јазик.

TIR карнет може да има 4, 6, 14 и 20 ваучери, со контролни купони кои се врзани со ваучерот. Вкупниот број на ваучери зависи од бројот на појдовни, транзитни земји и земји на прием. Секоја страна од ваучерот и контролниот купон обележана е со последователни редни броеви.

Насловната страна (предната корица на карнетот) во заглавието содржи: назив на издавачот на карнетот – IRU Меѓународно здружение на патни превозници, број на карнетот, број на ваучерот и воден жиг. Насловната страна понатаму е поделена на два дела. Првиот, горен дел го пополнува националното здружение гарант а долниот, носителот на TIR карнетот – превозникот.

Горната половина која ја пополнува националното здружение гарант, ги опфаќа рубриците од 1 – 5.

Долната половина која ја пополнува носителот на TIR операцијата (превозникот), ги опфаќа рубриците од 6 – 12.

Вториот лист од TIR карнетот претставува стоков (жолт) манифест, кој не се користи за царински потреби. Меѓутоа носителот на TIR карнетот, односно превозникот истовремено при пополнувањето на ваучерот ги пополнува и идентичните рубрики и во стоковиот манифест.

После стоковиот манифест се наоѓаат сетови ваучери и контролни купони во бела и зелена боја. TIR карнетот вкупно може да има 4, 6, 14 и 20 ваучери, со

контролни купони кои се врзани за ваучерот. И ваучерите и контролните купони се означени со последователни редни броеви. Вкупниот број на ваучери зависи од бројот на појдовни, транзитни и земји на прием.

Белите ваучери се наменети за појдовни и влезни царинарници, додека зелените ваучери се наменети за излезни односно царинарници во земјите на прием.

Носителот на TIR карнетот е обврзан да ги пополни рубриците од 2-13 на сите примероци од ваучерот, кои се приложени со TIR карнетот, без обзир дали истите ќе бидат искористени или не во текот на TIR операцијата. Податоците на сите ваучери мораат да бидат идентични.

Во рубриката 1 на сите ваучери е одштампан бројот на TIR карнетот од насловната страна.

Носителот на TIR карнетот мора да ги пополни рубриците од 2-13 на сите примероци од ваучерот и стоковниот манифест.

TIR карнетот се пополнува на јазикот на земјата на испраќање, со тоа што царинските органи на транзитните земји имаат право да бараат превод на националниот јазик.

Податоците по правило се внесуваат со машина за пишување, со тоа што може да се внесат и рачно, но да бидат читливи на сите листови.

По пополнувањето на наведените податоци кај појдовната царинарница може да започне **TIR операцијата**. Покрај стоката, патното возило и карнетот се поднесува и пропратна документација (фактури, товарен лист и др.), Уверение за одобрение за превоз со патно возило (приколица, полуприколица или контејнер).

Откако појдовната царинарница утврдила дека се исполнети условите за превоз на стоката по основ на карнетот TIR, истата ќе ги стави царинските ознаки, ќе ги пополни соодветните рубрики и ќе го овери TIR карнетот.

Појдовната царинарница ги пополнува и оверува сите примероци од ваучерот и стоковниот манифест во рубриката 16 и 17, додека рубриците од 8 – 23 ги пополнува на првиот бел и следниот зелен ваучер.

Сега TIR операцијата е под царински надзор, но појдовната царинарница има обврска да го пополни и овери со потпис и печат и контролниот купон на белиот ваучер, со обзир на тоа што белиот ваучер ќе биде откинат и задржан од страна на појдовната царинарница. Сите контролни купони за разлика од ваучерите остануваат во TIR карнетот.

Во контролниот купон 1 (бел), кој останува во TIR карнетот **царинарницата** ги пополнува рубриците од 1-6.

Појдовната царинарница го задржува белиот ваучер, TIR операцијата е започната и се чека потврда од излезната царинарница.

Стоката се превезува до **излезната царинарница**, која ги пополнува рубриците од зелениот ваучер од 24-28 и контролниот купон од зелениот ваучер.